

In zato je — iz vidika strogega kriticizma — škoda, da je Gruden izdal to monotono zbirko. Koliko pametneje bi storil, da bi še počakal. To bi bilo tudi zanj bolje, ker s tem mu bo marsikdo (in tudi sam sebi) očital meglenost in enoličnost njegove lirike, vsled česar pridejo ob veljavo tudi biseri, ki bodo utonili v morju »trepetanj in sanj«. In teh biserov je škoda. Med nje štejem pesmi na straneh 18, 32, 45, 46, 55, 59, 62, 63, 76, 82, 84 in 89, — kako lep liričen šopek bi bil to — odličen spomin na ugašajočo impresijonistično poezijo in ki bi Grudnu priboril vse drugo ime kot ga pa mu bo ta zbirka.

Miran Jarc.

Cankar Izidor: Obiski. V Ljubljani, Nova založba, 1920. 176 strani.

Leta 1911. je prinesel »Dom in svet« iz peresa takratnega urednika, dr. Izidorja Cankarja »Obiske«, interviewe urednika pri raznih naših umetnikih. Za naše slovstvece so bili nenavadna novost, katere smo se izkrajajo skoro ustrašili. Saj smo poznali nevšečne, včasih naravnost ostudne primere sličnih interviewov, s katerimi je posebno nemško židovsko časopisje skušalo laskati svojim abonantom in — »obiskancem«. Ko je bila serija končana, smo z veseljem videli, da je bil ta strah prazen. Urednik in obiskanci so svoje delo opravili resno, brez vsake neumetniške in banalne poze. Stvari, ki se zde temu ali onemu na prvi pogled nestvarne intimite, so izšle pač iz zavesti, ki se je morala uredniku poroditi ob njegovem obiskovanju: tako tesno smo stisnjeni skupaj, stopamo si takorekoč na noge, drug gleda drugemu v želodec, in vendar, kako zelo smo si tuji. Zato mu ne smemo zameriti, da ga je pri tej — zmerno uporabljeni — koloraturi vodila praktična misel: zamamiti one, ki so naši umetnosti še tuji in ustvariti na ta način ožji in čim večji kontakt med našo umetnostjo in občinstvom. Saj bi naj ta postranska ornamentika pomagala k temu, da pride do večje veljave glavni namen: urednik je hotel zbrati avtentične priče našega umetniškega stremljenja v začetku dvajsetega stoletja. Umevno je, da se je ob tej priliki odprla tudi retrospektiva v preteklost in da so se morali odpirati vidiki v bodočnost. Tako smo s temi »Obiski« dobili dragocen dokument naše zgodovine in nad vse zanimiv brevir za sedanjost.

Srečna misel je bila izdati te »Obiske« v posebni knjigi. Ob tej priliki jih je dr. Cankar pomnožil za dva. Demokratično po alfabetu urejena dvanajstorica nam pripoveduje v tej knjigi o svojih početkih, programih, delih in težnjah: Cankar, Finžgar, Foerster, Jakopič, Jama, Krek, Lajovic, Meško, Sardenko, Tavčar, Verovšek, Župančič. Vsi skupaj tvorijo krasen snop iz naše predvojne dobe, zrcalo našega dela na polju umetnosti, zgodovino njegovih uspehov in težav. Knjiga je pravi dokument dobe; o nji velja ne samo za naše literarne in umetnostne zgodovinarje, ampak sploh za vse one, ki niso slepi in gluhi za probleme naše kulture: »Nocturna versate manu, versate diurna!« Lepo opremljeno knjigo krasi dvanajst dobro uspelih portretov.

J. A. G.

Goethe, Faust. Preveo Milan Savić. (Odabrana Biblioteka 5.) Beograd i Sarajevo 1920. 640+X str.

V »Pristupku« (str. 1—20) poroča Savić o postanku in vodilnih mislih Fausta v nedostatnih besedah in na način, ki bo k umevanju jedva kaj pripomogel. No, pa saj »u Faustu ni treba ništa drugo videti i tražiti, već samo što je pesnik sam u delo uneo« (str. 18.): tako kolegijalno potrka Savić Goetheju na rame. Ako so »goetheologi« nagomilili nad Faustom ogromno